NORAKSTS
Lieta Nr.A42492206
Lietvedības Nr.A0876-08/12

S P R I E D U M S
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2008.gada 9.maijā

Administratīvās rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis Dz. Melbārdis,

piedaloties pieteicējai *L.S.* un viņas tiesas sēdē pilnvarotajai pārstāvei *I.J.*, atbildētājas – Šķilbēnu pagasta padomes pilnvarotajai pārstāvei Ilonai Ločmelei, trešās personas *H.B.* pilnvarotajai pārstāvei *J.J.*,

2008.gada 16.aprīlī atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu Nr.A42492206, kas ierosināta pēc *L.S.* pieteikuma par Šķilbēnu pagasta padomes 2006.gada 27.jūlija lēmuma (protokols Nr.11 § 8.2) un Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 28. septembra lēmuma Nr.13 6.&, ar kuru ir atstāts negrozīts Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmums Nr.3 „Par kompensācijas piešķiršanu *H.B.*", atcelšanu, par labvēlīga administratīva akta izdošanu, par materiālo zaudējumu Ls 100 un morālā kaitējuma Ls 500 atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 4.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *L.S.* pieteikums (Reģ.Nr.13681).

2006.gada 7.septembrī pieteikums pieņemts daļā par Šķilbēnu pagasta padomes 2006.gada 27.jūlija lēmuma (protokols Nr.11 § 8.2) atcelšanu, par labvēlīga administratīva akta izdošanu, par materiālo zaudējumu Ls 100 un morālā kaitējuma Ls 500 atlīdzinājumu.

[2] Pieteicēja pieteikumā min, ka 1992.gadā griezusies Šķilbēnu pagasta padomes zemes komisijā ar lūgumu ierādīt līdzvērtīgu zemes platību zemes gabalam 5,41 ha, kas piederējusi pieteicējas tēvam *T.B.*, kā arī norāda, ka, noformējot lūgumu zemes komisijai, ir iesniegusi visus nepieciešamos dokumentu oriģinālus.

[2.1] Pieteicēja norāda, ka vairākkārtīgi griezusies Šķilbēnu pagasta padomes Zemes komisijā, kā rezultātā 2006.gada maijā saņēmusi atbildi, ka viņas 1992.gadā iesniegtie dokumenti ir pazuduši, tādējādi ir nepieciešams rakstīt atkārtotu iesniegumu un pierādīt, ka pieteicējas tēvam piederējusi zeme.

[2.2] Pieteicēja ir sniegusi atkārtotu iesniegumu un 2006.gada 8.augustā saņēmusi Šķilbēnu pagasta padomes 2006.gada 27.jūlija sēdes protokola Nr.11

izrakstu, ar kuru atteikts piešķirt zemi Šķilbēnu pagastā sakarā ar to, ka par minēto zemi tika saņemta kompensācija īpašnieka mazdēlam *H.B.*. Minētā kompensācija piešķirta par 16, 21 ha zemes.

[2.3] Pieteicēja norāda, ka par piešķirto kompensāciju netika informēta, kā arī nav bijusi uzaicināta uz Šķilbēnu pagasta padomes sēdi, līdz ar to nav varējusi izteikt savu viedokli.

[2.4] *L.S.* uzskata, ka pagasta padome nebija tiesīga piešķirt *H.B.* kompensāciju, jo *H.B.* nav ne *T.B.* mazdēls, līdz ar to viņam nav nekādu tiesību ne uz minēto zemi, ne uz saņemto kompensāciju.

[2.5] Pamatojoties uz minēto, pieteicēja uzskata, ka Šķilbēnu pagasta padomes 2006.gada 27.jūlija lēmums (protokols Nr.11 § 8.2) ir nepamatots un prettiesisks, tādēļ atceļams.

[3] Atbildētājs, Šķilbēnu pagasta padome, pieteikumu neatzīst un savos paskaidrojumos norāda, ka:

[3.1] Zemes komisijas lietu dokumentācija atrodas Latvijas Republikas Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas Balvu biroja arhīvā, Šķilbēnu pagasta padome veica pieprasījumu par nepieciešamo dokumentu izsniegšanu.

Pamatojoties uz pašvaldības pieprasījumu tika izsniegts *L.S.* 1991.gada 10.decembra iesniegums, no kura secināms, ka 1991.gada 10.decembri pieteicēja Balvu rajona Šķilbēnu pagasta padomes Zemes komisijā bija iesniegusi iesniegumu ar lūgumu izmaksāt kompensāciju par tēvam piederošo zemi 5 ha platībā. Minētajā lietā neatrodas citi dokumenti, ko pieteicēja ir norādījusi savā pieteikumā.

[3.2] Atbildētājs uzskata, ka pieteicēja savā pieteikumā ir nepamatoti norādījusi, ka atbildētājs visus šos gadus nav risinājis jautājumu par līdzvērtīgas zemes piešķiršanu pieteicējai, kā arī, ka iesniegtos dokumentus pagasta pašvaldība ir nozaudējusi. To apstiprina arī dokumentārs pierādījums, ka *L.S.* 1991.gada 10.decembra iesniegumā nav atzīmes par klāt pievienotajiem dokumentiem.

[3.3] Ar Šķilbēnu pagasta zemes komisijas 1997.gada 24.februāra atzinumu Nr.8 tika atteikta lieta *L.S.*, sakarā ar dokumentu trūkumu un nepilnīgiem dokumentiem..

[3.4] Pieteicējas lūgums par zemes piešķiršanu lietošanā 5.4 ha platībā tika iesniegts 2006.gada 29.maijā.

Šķilbēnu pagasta padome izvērtēja minēto iesniegumu un pieņēma lēmumu atteikt *L.S.* piešķirt mantojamo zemi Šķilbēnu pagastā pastāvīgā lietošanā, jo par pieprasīto zemes gabalu ir saņemta kompensācija īpašnieka *P.B.* mazdēlam *H.B.*.

[3.5] 1995.gada 7.novembrī Šķilbēnu pagasta padomes zemes komisijā ar iesniegumu griezās *H.B.*. kuram saskaņā ar Šķilbēnu pagasta zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra atzinumu Nr.3 un lēmumu Nr.14 tika piešķirta kompensācija par Balvu rajona Šķilbēnu pagasta */dzēsts nekustamā īpašuma nosaukums/* viensētas Nr.*/dzēsts numurs/* māju zemi 16,21 ha kopplatībā, kas uz 1939.gadu piederēja vectēvam *P.B.* kompensācijas pieprasītājs *H.B.* ir bijušā zemes īpašnieka *P.B.* mazdēls, līdz ar to pirmās šķiras mantinieks. Personu

radniecība lietā tika pierādīta ar lietā esošajiem civilstāvokļa aktu apliecinošiem dokumentiem. Savukārt zemes īpašuma piederību *P.B.* uz 1940.gada 21.jūliju konstatēja ar LR Latvijas valsts vēstures arhīva izziņu Nr.3-11/13088.

[3.6] 2006.gada 29.maija iesniegumā *L.S.* lūdz piešķirt lietošanā zemi 5,4 ha platībā, kas piederēja tēvam *T.B.* uz 1939.gadu Šķilbēnu pagasta */dzēsts nekustamā īpašuma nosaukums/* viensētas */dzēsts numurs/*. Šķilbēnu pagasta padome uzskata, ka pieteicēja savā iesniegumā nav pamatoti norādījusi zemes piederību uz 1939.gadu *T.B.* zemes piederību uz 1939.gadu. Kā redzams no Latvijas Republikas Latvijas valsts vēstures arhīva 1994.gada 20.jūlija izziņas Nr.6 - S - 21622, *T.B.* kā zemes īpašuma īpašnieks, kas atrodas Šķilbēnu pagasta */dzēsts nekustamā īpašuma nosaukums/* viensētas */dzēsts numurs/*, parādās tikai uz 1942.gadu.

[3.7] Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās padomes 1992.gada 9.jūlija likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 1.panta otro daļu un 2.panta otro daļu, kas nosaka, ka zemes privatizācija ir veicama, ievērojot vienu no pamatprincipiem, ka tiek atjaunotas zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem, kam tās bija 1940.gada 21.jūlijā vai viņu mantiniekiem. Minētā likuma 12. pants nosaka, ka bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem ir tiesības saņemt kompensāciju par īpašumā bijušo zemi vai tās daļu, ja viņi to vēlas un ja viņi nav saņēmuši zemi dabā vai līdzvērtīgu zemi citā vietā.

[3.8] Šķilbēnu pagasta padome uzskata, ka zemes komisija, pieņemot lēmumu par kompensācijas piešķiršanu *H.B.* par vectēvam *P.B.* piederējušo zemes īpašumu 16,21 ha kopplatībā, kas atradās Balvu rajona Šķilbēnu pagasta */dzēsts nekustamā īpašuma nosaukums/* viensētā Nr*./dzēsts numurs/*, ir rīkojusies tiesiski.

[3.9] Šķilbēnu pagasta padome uzskata, ka strīds pastāv par vienu un to pašu zemes gabalu, kas atradās Šķilbēnu pagasta, */dzēsts nekustamā īpašuma nosaukums/* viensētā */dzēsts numurs/*, ko apstiprina pieteicējas iesniegtā Latvijas valsts vēstures arhīva 1994.gada 20.jūlija izziņa Nr. 6-S-21622 un *H.B.* iesniegtā Latvijas valsts arhīva izziņa nr.3-11/13088. Taču lietas būtību izšķir fakts, ka pieteicēja *L.S.* pretendē uz zemes īpašumu, kas piederējis viņas tēvam *T.B.* uz 1942.gadu, bet *H.B.* pretendēja uz kompensāciju par zemi, kas piederēja vectēvam *P.B.* uz 1939.gadu, kas atbilst likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" noteiktajiem pamatprincipiem.

[3.10] Šķilbēnu pagasta padome norāda arī to, ka uz pieteicējas iesnieguma izskatīšanas brīdi pašvaldībai nebija brīvās valsts rezerves zemes.

[4] Šķilbēnu pagasta padome prasību daļā par materiālo zaudējumu Ls 100 un morālā kaitējuma Ls 500 apmērā atlīdzību neatzīst un uzskata to par nepamatotu un nepietiekoši argumentētu. Pieteicēja savā pieteikumā min, ka uz Šķilbēnu pagasta padomes sēdi netika uzaicināta, tādēļ bija liegta iespēja izteikt savu viedokli. Savukārt pieteikuma trešajā atkāpē pieteicēja apstiprina pretēju faktu, ka zemes jautājuma kārtošanai *L.S.* gandrīz katru dienu devās uz Šķilbēnu pagasta padomi, lai gan tas nav pierādīts ar lietiskiem faktiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve pieteikumu uzturēja uz pieteikumā norādīto motīvu pamata, savukārt atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina uz pārsūdzētajā lēmuma un paskaidrojumos norādīto motīvu pamata, uzsverot, ka nav konstatēts, ka pieteicējas tēvam *T.B.* zeme ir piederējusi 1940. gada 21.Jūlijā. Trešās personas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka Šķilbēnu pagasta Zemes komisija ar 1996. gada 22. janvāra lēmumu pamatoti ir piešķīrusi trešajai personai kompensācijas sertifikātus par viņa vectēvam piederošo zemi, ko apliecina Latvijas Valsts vēstures arhīva izziņa.

Motīvu daļa

[6] Iepazīstoties ar lietas materiāliem un procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem lietā, tiesa atzīst pieteikumu par daļēji apmierināmu
[7] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 103. pantā ir noteikts tiesas pienākums, izskatot administratīvo lietu, pārbaudīt iestādes izdota administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumus rīcības brīvības ietvaros. Tiesiskums tiek vērtēts, pārbaudot, vai iestāde ir rīkojusies saskaņā ar procesuālajām un materiālajām tiesību normām. Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.
[8] Tiesa konstatē, ka lietas ietvaros pieteicēja ir pārsūdzējusi divus atbildētāja pieņemtos lēmumus, proti, par 2006. gada 27. jūlija lēmumu Nr.11 8.2.&, ar kuru ir atteikts pieteicējai piešķirt mantojamo zemi Šķilbēnu pagastā pastāvīgā lietošanā (lietas lapas 30, 31, turpmāk arī saukts – 1. lēmums), un 2006. gada 28. septembra lēmumu Nr.13 6.&, ar kuru ir atstāts negrozīts Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmums Nr.3 „Par kompensācijas piešķiršanu *H.B.*" (lietas lapas 39, 40, turpmāk arī saukts – 2. lēmums).

No pieteicējas paskaidrojumiem tiesas sēdē un citiem lietas materiāliem tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par to, vai atbildētāja, pamatodamās uz to, ka ar Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmumu Nr.3 „Par kompensācijas piešķiršanu *H.B.*" ir piešķirta kompensācija *H.B.* par Šķilbēnu pagasta */dzēsts nekustamā īpašuma nosaukums/* viensētas */dzēsts numurs/* zemes gabalu, kas pēc pieteicējas ieskatiem ir piederējis nevis *H.B.* radiniekiem, bet gan pieteicējas tēvam, ir pamatoti atteikusies piešķirt pastāvīgā lietošanā attiecīgo zems gabalu.

Pieteicēja jau administratīvā procesa tiesā ietvaros ir iesniegusi daudzus dokumentus (skat. lietas lapas 155-157, 167-168), kas, pieteicējasprāt, norāda uz to, ka trešās personas lietā – *H.B.* – tēvam *P.B.* un vectēvam *S.B.* ir piederējusi nevis zemes */dzēsts nosaukums/* ciemā viensētā */dzēsts numurs/*, bet gan */dzēsts nosaukums/* ciemā viensētā Nr. 15. Tiesai nav pamata apšaubīt pieteicējas pieņēmumu, ka ir radusies kļūda *H.B.*, pieprasot informāciju no Latvijas Valsts vēstures arhīva par *P.B.* piederošo zemes gabalu, jo gan */dzēsts nosaukums/* ciemā viensētas */dzēsts numurs/* zemes, bet gan */dzēsts nosaukums/* ciemā viensētas Nr. 15 zemes īpašnieki ir bijušas personas ar vienu un to pašu vārdu un

uzvārdu (*P.B.*). Jāņem vērā arī fakts, ka, kā to norādīja *H.B.* pārstāve, *H.B.* neatceras sava vectēva vārdu un citi dokumenti nav saglabājušies.
[9] Tiesa konstatē, ka 1. lēmuma pamatojuma, kas pievienots šim lēmumam kā pielikums, 2. punktā ir konstatēts, ka saskaņā ar LVVA izziņu Nr.3-11/13/13088 (skat. lietas lapu 34) */dzēsts nosaukums/* s.v. */dzēsts numurs/* īpašnieks uz 1939. gadu ir bijis *P.B.* u.c. Savukārt uz 1942. gadu */dzēsts nosaukums/* s.v. */dzēsts numurs/* īpašnieki ir bijuši *P.B.* un *T.B.*, proti, pieteicējas tēvs. Kā tiesa secina no lietas materiāliem, ne arhīva izziņā, ne citos dokumentos, kas ir bijuši atbildētājas rīcībā, pieņemot abus lēmumus, nav konkrētas norādes par citiem */dzēsts nosaukums/* s.v. */dzēsts numurs/* īpašniekiem laika posmā no 1939. gada līdz 1940. gada 21. jūlijam.

Likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" 7. pants un likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 2., 3., 5. panti paredz, ka zemes īpašuma tiesības tiek atjaunotas bijušajiem zemes īpašniekiem, kam tās bija 1940. gada 21. jūlijā, vai viņu mantiniekiem. Minētais attiecas arī uz kompensāciju piešķiršanu par īpašumā neatgriezto zemi. No tā var secināt, ka personām, kas uzskata, ka viņām vai viņu radiniekiem ir piederējušas īpašuma tiesības uz konkrētu zemes gabalu, šo īpašuma tiesību pastāvēšana ir jāpierāda tieši uz 1940. gada 21. jūliju, tātad personai ir jāiesniedz dokumenti, kas apliecina faktu, ka līdz 1940. gada 21. jūlijam attiecīgajām personām ir piederējusi konkrētā zeme, pie nosacījuma, ka nav citu dokumentu ar vēlāku izdošanas datumu, kas apliecina, ka citas personas īpašuma tiesībās uz attiecīgo zemi.

Kā izriet no atbildētājas paskaidrojumiem, tā, ņemot vērā minēto, cita starpā ir uzskatījusi, ka pieteicēja ar konkrēto izziņu nav pierādījusi, ka viņas tēvam *T.B.* ir piederējusi zeme */dzēsts nosaukums/* ciema viensētā */dzēsts numurs/*.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja jau administratīvā procesa tiesā ietvaros vienlaicīgi ar pierādījumiem par to, ka *H.B.* nav saistības ar */dzēsts nosaukums/* ciema viensētas */dzēsts numurs/* zemi, bet gan */dzēsts nosaukums/* ciema viensētas Nr. 15 zemi, ir iesniegusi tiesā arī dokumentus, kas viņasprāt dod atšifrējumu minētajā arhīva izziņā (atkārtota izziņa ar to pašu saturu datēta ar 01.04.2008.; skat lietas lapu 164) norādītā „u.c. īpašnieki" atšifrējumu, proti, ir iesniegta arhīva 01.04.2008. izziņa */dzēsts numurs/*-S-1919/1 (lietas lapa 165), kurā ir atsauce uz Centrālās Zemes ierīcības komitejas 1928. gada 23. marta plānu un eksplikāciju, kurā norādīts, ka */dzēsts nosaukums/* ciema viensētas */dzēsts numurs/* īpašnieki vienlīdzīgās daļās ir *P.B. Ā.* dēls, viņa brālis *T.B. Ā.* dēls, viņa māsa *M.B.Ā.* m.
[10] Pieteicēja pieteikumā ir norādījusi, ka uz Šķilbēnu pagasta padomes sēdi, kurā tika izskatīts viņas jautājums un pieņemts 1. lēmums, viņa nav tikusi uzaicināta un uzklausīta.

No iepriekš (8., 9. punkts) minētā secināms, ka pieticējas rīcībā ir dokumenti, kas var norādīt uz viņas radniecību ar */dzēsts nosaukums/* ciema viensētas */dzēsts numurs/* īpašniekiem. No tā, savukārt, var secināt, ka pieteicējai

būtu iespējams pierādīt savas tiesības uz pieprasīto zemes gabalu 5,41 ha apmērā, ja viņas viedoklis tiktu savlaicīgi uzklausīts.
[11] APL 5. pantā ir definēts privātpersonas tiesību ievērošanas princips, proti, administratīvajā procesā, it īpaši pieņemot lēmumu pēc būtības, iestāde un tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Šis princips ir viens no administratīvā procesa pamatprincipiem, uz kura balstās taisnīgs process iestādē un tiesā, un kurš atbilst labas pārvaldības principam, kas ir ietverts Valsts pārvaldes iekārtas likumā un no kura ir jāvadās valsts pārvaldes iestādēm, tai skaitā pašvaldībām, pieņemot privātpersonām saistošus lēmumus. Uz minētā principa bāzes ir veidots arī APL 62. pants, kas nosaka iestādes pienākumu, pirms tā pieņem privātpersonai nelabvēlīgu lēmumu, uzklausīt ieinteresētās personas viedokli, proti, APL 62. panta pirmajā daļā ir teikts, ka lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā. Šī paša panta otrajā daļā ir noteikti izņēmumi, kad iestādei ir tiesības neievērot iepriekš minēto pienākumu, proti, personas viedokļa un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja:

1) administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, personas dzīvību, veselību vai mantu;

2) gadījums ir objektīvi mazsvarīgs;

3) no gadījuma būtības izriet, ka personas viedokļa noskaidrošana nav iespējama vai nav adekvāta.

Tiesa, pārbaudot 1. lēmuma pieņemšanas faktiskos apstākļus, nekonstatē, ka konkrētajā gadījumā ir piemērojama APL 62. panta otrās daļas norma, tāpat atbildētāja, pieņemot 1. lēmumu, nav minējusi nevienu no šiem apstākļiem. Vienlaicīgi tiesa konstatē, ka no 1. lēmuma neizriet, ka pieteicējas viedoklis pirms negatīva lēmuma pieņemšanas būtu uzklausīts. Lietā nav dokumentu, kas pierādītu, ka pieteicēja būtu uzaicināta uz Šķilbēnu pagasta sēdi 2006. gada 27. jūlija sēdi, kurā tika pieņemts 1. lēmums. Lietā ir tikai dokumenti, kas attiecas uz 2. lēmuma pieņemšanu un pieteicējas uzaicināšanu uz 2006. gada 28. septembra sēdi (lietas lapas 174-176). Lietā gan ir 2006. gada 29. jūnija sēdes protokola izraksts (lietas lapa 177), no kura izriet, ka pieteicējas jautājuma izskatīšana ir atlikta līdz brīdim, kad būs iesniegti īpašuma un radniecības apliecinoši dokumenti. No šī lēmuma nav redzams termiņš, uz kādu laiku tika atlikta jautājumu izskatīšana, tāpat nav redzams, vai pieteicēja ar šo lēmumu ir iepazīstināta un vai no viņas ir pieprasīts viedoklis, kā arī vai viņai ir ticis paziņots par nākamo sēdi, kad tiks skatīts viņas jautājums.

No iepriekš konstatētā tiesa secina, ka atbildētāja nav izpildījusi prasības, kuras tai nosaka APL normas, līdz ar to pieņemtais 1. lēmums nav uzskatāms par tiesisku, jo neatbilst APL 62. un 67. panta prasībām, tāpēc saskaņā ar APL 86. pantu tas ir atceļams.
[12] Kā jau minēts iepriekš, 1. lēmuma pamatojums ir balstīts uz to, ka pieteicēja nav pierādījusi sava tēva īpašuma tiesības, kā arī uz to, ka par šo

zemes gabalu jau ir piešķirta kompensācija (Pamatojuma 3. punkts). Tomēr, 1. lēmuma tiesiskais pamatojums ir balstīts uz likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 3. panta 2. punktu, kas redakcijā, kas bija spēkā lēmuma pieņemšanas dienā, noteica, ka zemes reforma uzskatāma par pabeigtu, ja attiecīgās pašvaldības teritorijā zemes reformas pirmās un otrās kārtas ietvaros izpildīti šādi darbi 2) pagasta zemes komisija ir izskatījusi bijušo zemes īpašnieku vai viņu mantinieku iesniegumus un, pamatojoties uz īpašuma vai mantojuma tiesības apliecinošiem dokumentiem, kas iesniegti līdz 1996.gada 1.jūnijam, šā likuma 2.pantā noteiktajā termiņā pieņēmusi attiecīgus lēmumus (atzinumus) par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai līdzvērtīgas zemes piešķiršanu īpašumā, vai kompensācijas piešķiršanu. Šis pants runā par zemes reformas pabeigšanas nosacījumiem un tikai daļēji ir izmantojams, kā pamatojums pieņemtajam lēmumam, proti, ar likuma normām nav pamatots tieši tas, kāpēc ir pieņemts pieteicējai nelabvēlīgais administratīvais akts.

[13] Tiesību teorijā, kā arī administratīvo tiesu praksē atzīts, ka procesuālie pārkāpumi tiek iedalīti būtiskajos un nebūtiskajos pārkāpumos, un ka procesuālu pārkāpumu dēļ administratīvais akts ir atceļams tikai tad, ja attiecīgais procesuālais pārkāpums ietekmē arī administratīvo aktu pēc būtības, tas ir, ja ir iespējama cēloņsakarība starp procesuālās normas pārkāpumu un procesa rezultātu (vairāk sk.: J.Briede. Administratīvā akta tiesiskums // Latvijas Vēstnesis. Jurista vārds. 2004. gada 23. marts, Nr. 11).

Ņemot vērā 11. un 12. punktos teikto, tiesa uzskata, ka atbildētāja ir būtiski pārkāpusi administratīvā procesa normas, kas ir novedis pie nepareiza satura lēmuma pieņemšanas, tāpēc Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 27. jūlija lēmums Nr.11 8.2.&, ar kuru ir atteikts pieteicējai piešķirt mantojamo zemi Šķilbēnu pagastā pastāvīgā lietošanā, ir atceļams.

Ņemot vērā to, ka vienīgi iestādes, šajā gadījumā – pašvaldības, kompetencē likumdevējs ir nodevis jautājumu izlemšanu par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, un pašvaldība šajā gadījumā nav izvērtējusi visus apstākļus un lēmuma pieņemšanas lietderību, kas attiecās uz konkrēto lietu, tādējādi pieļaujot būtisku procesuālu pārkāpumu, tiesai nav pamata pašvaldības kompetencē esošu jautājumu izlemt tās vietā. Līdz ar pieteicējas pieteikums daļā par pienākuma uzlikšanu Šķilbēnu pagasta padomei piešķirt pieteicējai zemi 5,41 ha platībā, kas tai pienācās kā *T.B.* mantiniecei, ir noraidāms, bet šis jautājums ir nododams Šķilbēnu pagastā pašvaldībai atkārtotai izlemšanai.

Vienlaicīgi tiesa norāda, ka atkārtoti izskatot pieteicējas iesniegumu, atbildētājai ir jāņem vērā tiesas konstatētos apstākļus un iegūtos pierādījumus, jāizvērtē pieteicējas iesnieguma pamatotība piešķirt pastāvīgā lietošanā konkrētu zemes gabalu kopsakarā ar citiem normatīvajiem aktiem, proti, likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 2. panta pirmās daļas 1. punktu un citiem normatīvajiem aktiem, kas deva tiesības bijušajiem īpašniekiem un to mantiniekiem tiesības pieprasīt zemi pastāvīgā lietošanā ar turpmāku īpašuma tiesību atjaunošanu, un ievērojot šajos normatīvajos aktos noteiktos termiņus.

[14] Pieteicēja ir lūgusi atcelt Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 28. septembra lēmuma Nr.13 6.& (2. lēmums), ar kuru ir atstāts negrozīts Šķilbēnu

pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmums Nr.3 „Par kompensācijas piešķiršanu *H.B.*", norādot, ka tā kā *H.B.* nepamatoti ir saņēmis kompensāciju par viņas tēvam piederošu zemes gabalu, bet Šķilbēnu pagasta padome savu 2006. gada 27. jūlija lēmumu Nr.11 8.2.&, ar kuru ir atteikts pieteicējai piešķirt mantojamo zemi Šķilbēnu pagastā pastāvīgā lietošanā, ir pamatojusi tieši ar faktu, ka par šo zemi jau ir piešķirta kompensācija.

Kā var konstatēt no lietas materiāliem Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 28. septembra lēmums Nr.13 6.& ir tapis jau laikā, kad tiesā bija iesniegts pieteikums par 2006. gada 27. jūlija lēmumu, proti, pieteicēja iesniegumu, ar kuru apstrīdēja Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmumu Nr.3, ir iesniegusi Šķilbēnu pagasta padomē 2006. gada 20. septembrī.

Tiesas ieskatā Šķilbēnu pagasta padome 2006. gada 28. septembrī, izskatot apstrīdēšanas iesniegumu par Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmumu, ir pārsniegusi savu kompetenci, jo tai, tiesas ieskatā, nebija pamata jautājumu par lēmuma atcelšanu izskatīt pēc būtības, tāpēc šis lēmums atzīstams par prettiesisku.

[14.1] Tiesiskas valsts viens no stūrakmeņiem ir tiesiskā stabilitāte, kura veidojas, likumdevējam nosakot konkrētus termiņus un kārtību, kādā tiek pārskatīti konkrēti jautājumi. Administratīvā procesa likuma uzdevums ir procesuāli nodrošināt ikvienas privātpersonas tiesību un interešu, kas tikušas aizskartas ar valsts pārvaldes iestāžu izdotajiem administratīvajiem aktiem vai faktisko rīcību, aizsardzību. Vienlaikus Administratīvā procesa likums nosaka konkrētus termiņus atsevišķu, arī procesuālu darbību veikšanai, tas ir, likumdevējs jebkurām tiesībām un no tām izrietošajām procesuālajām darbībām ir noteicis termiņus. Kā atzinusi Satversmes tiesa, termiņš pārsūdzēšanai ir noteikts tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Tiesiskā stabilitāte ir būtiska tiesiskas valsts principa sastāvdaļa, kas prasa ne vien noregulētu tiesvedības procesu, bet arī tā noslēgumu, kas ir tiesiski noturīgs. Procesuālajās tiesībās tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai kalpo konkrētu procesuālo darbību veikšanai noteikts laika ierobežojums. Šāda termiņa ierobežojuma mērķis ir nodrošināt lietas atrisināšanu saprātīgā laika periodā *(sk. Satversmes tiesas 2002.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.2002-09-01 1.punktu)*.

Līdz ar to konkrētas procesuālās darbības veikšanai noteiktais termiņš ir ar leģitīmu mērķi – nodrošināt administratīvā procesa virzību, lietas izskatīšanu un atrisināšanu iestādē un tiesā saprātīgā laika periodā.

Pirmkārt, tiesību realizācijas termiņu tecējuma beigas vispārējā gadījumā nosaka noilguma institūts. Pie likumdevēja noteiktajiem noilguma termiņiem vispirmām kārtām ir minami administratīvajā procesā noteiktais noilgums – trīs gadi (piemēram, APL 191. panta pirmās daļas 9. punkts u. c.). Otrkārt, vienlaicīgi ar noilgumu, katras konkrētas procesuālas darbības izpildi laikā regulē arī citi termiņi, tai skaitā administratīvā akta apstrīdēšanas termiņi, kas noteikti gan speciālajos likumos, paredzot noteiktu termiņu administratīvā akta apstrīdēšanai, gan kā vispārējās normas ir iekļautas APL, proti, APL 79. pants, kura otrajā daļā ir teikts, ka privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts ierobežo un kura administratīvajā procesā nav

bijusi pieaicināta kā trešā persona (šajā gadījumā - pieteicēja), var šo administratīvo aktu apstrīdēt viena mēneša laikā no dienas, kad privātpersona par to ir uzzinājusi, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no attiecīgā administratīvā akta spēkā stāšanās dienas. Savukārt, APL 70. panta pirmo daļu, ja ārējā normatīvajā aktā vai pašā administratīvajā aktā nav noteikts citādi, administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam.

[14.2] No lietas materiāliem redzams, ka Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmuma Nr.3 adresāts ir bijis *H.B.*. Tajā laikā, kad tika pieņemts minētais administratīvais akts, tā apstrīdēšanu un pārsūdzību regulēja speciālie likumi „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" un „Par zemes komisijām", kā arī vispārējais likums – Latvijas Civilprocesa kodekss. Šo likumu noteiktā kārtībā Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas lēmums nav ne apstrīdēts, ne pārsūdzēts, ir stājies spēkā, kā arī *H.B.* uz minētā lēmuma pamata piešķirtos privatizācijas kompensācijas sertifikātus ir saņēmis. Tas nozīmē, ka Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmuma Nr.3 ir ticis izpildīts un zaudējis savu spēku, atbilstoši APL 70. panta trešajai daļai, kas nosaka, ka administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu

[14.3] Saskaņā ar APL 82. panta otro daļu administratīvo aktu var apstrīdēt tad, ja tas jau ir izpildīts vai citādi zaudējis spēku, šādos gadījumos:

1) lēmums par apstrīdētā administratīvā akta tiesiskumu nepieciešams kādas privātpersonas tiesību aizsardzībai;

2) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar APL likuma 8.nodaļu;

3) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Pieteicēja tiesai nav norādījusi, kāds tieši ir bijis apstrīdēšanas pamats. Ņemot vērā pieteicējas pieteikuma būtību, tiesa secina, ka tas atbilst APL 82. panta otrās daļas 1. punktam, tomēr atbildētajai ir bijis izteikts lūgums (skat. 2. lēmuma 1. punktu, lietas lapa 40) atcelt minēto Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmumu Nr.3. Tā kā ne tiesiski, ne praktiski nav iespējams atcelt lēmumu, kas ir izpildīts un zaudējis savu spēku, bet gan vienīgi to atzīt par prettiesisku, atbildētājai nebija pamata lemt par šī lēmuma atcelšanu. Savukārt, lai lemtu par lēmumu prettiesikumu, ir nepieciešama tieši izteikta privātpersonas griba, kuras konkrētajā gadījumā nebija.

[14.4] Tiesības apstrīdēt spēku zaudējušu administratīvo aktu nav absolūtas. kā jau tas tika minēts iepriekš, jebkuru tiesību realizācijai ir jābūt atbilstoši likumā noteiktajiem termiņiem un citiem nosacījumiem.

Līdz ar administratīvā akta izpildi tiek izbeigts viens administratīvais process iestādē. Jaunu administratīvo procesu par to pašu lietu ir iespējams uzsākt tikai likumā noteiktos gadījumos. Šo jautājumu regulē APL 87. un 88. panti. Saskaņā ar APL 87 panta trešās daļas 1.punktam iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna var iesniegt, kamēr administratīvais akts ir spēkā. Savukārt saskaņā ar APL 70.panta trešo daļu administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to izpilda. Tātad, atbildētājai vispār nebija pamata šo jautājumu risināt un par to lemt.

[14.5] Vienlaicīgi tiesa vēlas norādīt, ka lietas materiālos nav pierādījumu, ka uz 1996. gadu, kad Šķilbēnu pagasta Zemes komisija pieņēma lēmumu Nr.3, tās rīcībā būtu bijuši citi dokumenti, kas ļautu pieņemt cita satura lēmumu. Proti, nav strīda, ka *H.B.* radinieks ir bijusi persona *P.B.*, tāpat nav strīda, ka personas ar vienādu vārdu un uzvārdu – *P.B.* ir dzīvojušas gan */dzēsts nosaukums/* pagasta viensētā */dzēsts numurs/*, gan Nr.15. Latvijas Valsts Vēstures arhīva izziņā *H.B.* ir norādīts, ka *P.B.* ir piederējusi zeme */dzēsts nosaukums/* pagasta viensētā */dzēsts numurs/*. Nav iegūti pierādījumi, ka *H.B.* apzināti būtu pieprasījis izziņu par citu īpašumu, jo dati izziņām, kas apliecina radniecību un arī īpašumu piederību, tiek meklēti, vadoties pēc noteiktiem kritērijiem, pirmkārt jau pēc personu vārda un uzvārda. Pat gadījumā, ja Latvijas Valsts Vēstures arhīva izziņa, kas izsniegta *H.B.*, ir bijusi kļūdaini izsniegta, Šķilbēnu pagasta Zemes komisijai nebija pamata tās saturu apšaubīt. Tāpēc tā nav vainojama iespējami kļūdaina lēmuma pieņemšanā.

Arī tas, ka gadījumā, ja tiek konstatēts, ka izpildītais administratīvais akts ir bijis kļūdains, nav pieļaujams, ka tāpēc ciestu privātpersona, kas pie pieļautās kļūdas nav vainojama. APL 10. pants paredz, ka privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa un iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

[15] Ņemot vērā iepriekš minēto, Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 28. septembra lēmums Nr.13 6.& atzīstams par prettiesisku un atceļams.

Pieteicēja sākotnēji ir lūgusi atcelt Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmumu Nr.3, tomēr pieteicējas lūgumu par Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmuma Nr.3 atcelšanu tiesa uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz iepriekš ([14] punkts) minētajiem apsvērumiem, jo tiesai nav likumiska pamata šo lēmumu atcelt.

[16] Pieteicēja pieteikumā ir arī lūgusi piedzīt materiālā kaitējuma Ls 100 apmērā un morālā kaitējuma atlīdzību Ls 500 apmērā, norādot, ka materiālie zaudējumi ir radušies sakarā ar jaunu izziņu pieprasīšanu no arhīva, kā arī ceļa izdevumiem uz tiesu, savukārt, morālais kaitējums – sakarā ar ilgstošu lietas novilcināšanu.

[16.1] Latvijas Republikas Satversmes 92.pants cita starpā nosaka, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Savukārt saskaņā ar APL 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņiem nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantu morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Tiesības uz atlīdzinājumu paredzētas gadījumā, ja tiesa atzīst iestādes administratīvu aktu vai faktisko rīcību par prettiesisku.

Tiesa pieteicēja pārsūdzēto lēmumu ir atzinusi par prettiesisku, bet tas vēl automātiski nenozīmē, ka ar lēmumu pieteicējam nodarīts materiāls un morālais kaitējums.

[16.2] Saskaņā ar APL 97. pantu, nosakot mantiskā zaudējuma un personiskā kaitējuma priekšnosacījumus un atlīdzinājuma apmēru, piemēro civiltiesību principus, ja likumā nav noteikts citādi. Tas nozīmē, ka ir konstatējams vai ir bijusi iestādes prettiesiska rīcība, cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto kaitējumu, kā arī cietušajam ir jāpierāda radušos zaudējumu apmērs.

Lai noteiktu tiesības uz atlīdzinājumu, jākonstatē tieša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto kaitējumu, tas ir jākonstatē objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām kaitējumu radošām sekām. Proti, jākonstatē, ka minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Savukārt, morālā kaitējuma atlīdzināšanas gadījumā, morālais kaitējums nosakāms atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

[16.2.1] Pieteicēja tiesā ir iesniegusi dokumentus, no kuriem izriet, ka par 2006. gada no arhīva izprasītām izziņām ir samaksāt Ls 16,56 un Ls 9,62, kopā Ls 26,18 (lietas lapa 16). Šie pasta pārvedumi ir pamatoti arī ar Latvijas Valsts Vēstures arhīva rēķiniem (lietas lapas 72, 73). Kā arī ir piestādīts rēķins par 2008. gada izziņām (lietas lapas 71) par kopējo summu Ls 57,12. Citu zaudējumus pamatojoši dokumenti nav iesniegti. Līdz ar to secināms, ka pierādītais prasījuma kopējais apmērs ir Ls 83,30.

[16.2.2] Lai noskaidrotu cēloņsakarību starp iestādes prettiesisko rīcību un pieteicējai nodarītiem zaudējumiem, ir nepieciešams konstatēt, vai iestādes rīcība ir bijusi zaudējumu pamatā.

Pārbaudot zaudējumu pamatojumu, tiesa konstatē, ka tie ir radušies pieteicējai sakarā ar dažādu arhīva izziņu pieprasījumiem no arhīva. Minēto ziņu pieprasījums ir saistīts ar pieteicējas radniecību pierādīšanu un tiesībām kā mantiniecei uz konkrētu zemes gabalu.

Likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos", kas noteica īpašumu atgriešanu, kā arī kompensāciju izmaksu zemes bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, 8.pants noteic, ka zemes īpašuma tiesības uz zemi apliecina valsts arhīva izziņa, izraksts no pēdējā ieraksta zemes grāmatā vai cita zemes īpašuma tiesības apliecinoša dokumenta vai arī tiesas spriedums. Līdzīga norma ir ietverta arī likumā „Par zemes reformu lauku apvidos", kas paredzēja zemes nodošanu zemes bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem lietošanā. Saskaņā ar šiem likumiem ieinteresētajām personām bija jāpierāda zemes īpašuma tiesības uz 1940. gada 21. jūliju un radniecība ar īpašnieku, ja zemi pieprasīja mantinieks. Neviens normatīvais akts nav uzlicis īpašuma tiesību un radniecības pierādīšanas pienākumu pašvaldībai, bet tieši otrādi abi minētie likumu noteica, ka vienīgi ieinteresētās personas ziņā ir tas, vai viņa vēlas pieprasīt zemi un pierādīt savas tiesības uz to, vai nē. Līdz ar to secināms, ka iestāde nav atbildīga par izdevumiem, kas saistīti ar minēto dokumentu iegūšanu no arhīviem, kā arī par izmaksām, kas saistītas ar to iegūšanu.

Pieteicēja pieteikumā ir norādījusi, ka viņa jau 1992. gadā ir iesniegusi pagastā iesniegumu par zemi un tam pievienojusi radniecību apliecinošus dokumentus. No lietas materiāliem tas nav redzams. Proti, lietas materiālos ir pieteicējas iesniegums par kompensācijas piešķiršanu, kas datēts ar 1991. gada 10. decembri (lietas lapa 27). No tā redzams, ka nekādi citi dokumenti nav bijuši pievienoti. No Latvijas Republikas Valsts Zemes dienesta 2006. gada 20. septembra Uzziņas (lietas lapa 28) redzams, ka Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas lietvedībā ir bijusi pieteicējas lieta, kas ierosināta uz 10.12.1991. iesnieguma pamata, un tā ir izbeigta sakarā ar dokumentu trūkumu un nepilnīgiem dokumentiem. Tas nozīmē, ka attiecīgo dokumentu nav bijis. Savukārt, no tā izriet, ka pieteicēja 2006. un 2008. gadā, izprasot dokumentus no arhīva, ir veikusi darbības, kas viņai jau agrāk bija jāveic, lai pierādītu savu radniecību, un par kurām viņai tāpat būtu jāmaksā. Līdz ar to tiesa nesaskata cēloņsakarību starp atbildētājas izdotajiem aktiem un pieteicējas izdevumiem, tāpēc lūgums par materiālo zaudējumu atlīdzinājumu ir noraidāms.

[16.3] Pieteicēja ir lūgusi arī morālo kaitējumu. Tiesas ieskatā šis lūgums nav pamatots un ir noraidāms.

Viens no zaudējumu atlīdzības, tostarp arī morālā kaitējuma, tiesiskā pamata elementiem ir cēloniskais sakars starp iestādes rīcību (lēmumu) un kaitējumu. Proti, nepieciešams konstatēt, ka pieteicējam morālais kaitējums radies tieši iestādes lēmuma dēļ. Morālā kaitējuma gadījumā personai nav jāpierāda tā apmērs, bet ir pienākums iespēju robežās norādīt apstākļus, kas dod pamatu izvērtēt kaitējuma apmēru.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments norādījis, ka, izlemjot jautājumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu, tiesai, lai noteiktu tiesības uz atlīdzinājumu, jākonstatē tieša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto kaitējumu, tas ir, jākonstatē objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām kaitējumu radošām sekām. Proti, jākonstatē, ka minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Savukārt morālā kaitējuma atlīdzināšanas gadījumā, morālais kaitējums nosakāms atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus (skat. lietu SKA-8, 2006.).

Pieteicēja nodarīto morālo kaitējumu noteikusi Ls 500 apmērā, norādot, ka atbildētāja ilgstoši ir novilcinājusi lietu.

Tiesas ieskatā atbildētājas darbībās nav saskatāms lietas prettiesisks novilcinājums. Tiesa norāda, ka:

[16.3.1] nav pamatots un pierādīts tas, ka pieteicēja un Šķilbēnu pagasta Zemes komisija būtu vilcinājušas lietas izskatīšanu laika posmā no 1991. gada līdz 1997. gadam, jo kā jau minēts iepriekš Latvijas Republikas Valsts Zemes dienesta 2006. gada 20. septembra Uzziņā (lietas lapa 28) Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas lietvedībā bijusī pieteicējas lieta, kas ierosināta uz 10.12.1991.

iesnieguma pamata, ir izbeigta sakarā ar dokumentu trūkumu un nepilnīgiem dokumentiem, proti, pieteicēja pati tos nav iesniegusi.

Nav pamatots pieteicējas arguments, ka zemes komisijas rīcībā esot bijusi informācija par radniecību, ko apliecina arhīva izziņa, kas ir lietas 35 lapā. No šīs izziņas redzams, ka tā izsniegta jau tikai 1994. gadā, t. i., ne 1991. un arī ne 1992. gadā, pie kam no tās nevar redzēt, ka pieteicējas tēvs – *T.B.* ir bijis */dzēsts nosaukums/* viensētas */dzēsts numurs/* īpašnieks.

[16.3.2] Laika posmā no 1997. gada līdz 2006. gadam nav konstatēta un dokumentāli pierādīta neviena pieteicējas darbība, kas varētu liecināt par to, ka viņa būtu bijusi neapmierināta ar atbildētājas un Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas darbībām, nav pierādījumi arī par to, ka būtu apstrīdēts Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas lēmums lietvedību izbeigt. Nav konstatēts, ka pieteicējai būtu jelkāda interese lietas iznākumā.

APL 96. pants paredz, ka iesniedzējam ir pienākums savu zināšanu un praktisko iespēju robežās darīt visu iespējamo, lai samazinātu savus zaudējumus vai kaitējumu, kā arī darīt iestādei zināmus apstākļus, kurus tai nepieciešams zināt, lai konstatētu attiecīgā publisko tiesību subjekta atbildības pamatu un nodarīto zaudējumu vai kaitējuma apmēru. Ja iesniedzējs šo pienākumu nepamatoti nepilda, vēlāk, apstrīdot iestādes lēmumu augstākā iestādē vai pārsūdzot to tiesā, viņš uz attiecīgajiem apstākļiem nevar atsaukties. Lai gan šī norma ir spēkā tikai ar APL spēkā stāšanās brīdi, tomēr tajā ietvertais iestādes un privātpersonas sadarbības princips darbojās arī agrāk, līdz ar to tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētāja būtu kaut kādā veidā pārkāpusi pieteicējas tiesības.

[16.3.3] Pieteicēja pieteikumā ir norādījusi, ka atbildētāja nepamatoti 2006. gada 29. jūnijā ir atlikusi iesnieguma izskatīšanu.

Kā redzams no Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 29. jūnija sēdes protokola izraksta (lietas lapa 77), lietas izskatīšana ir atlikta sakarā ar īpašuma un radniecību apliecinošu dokumentu saņemšanai. Tā kā dokumentus, lai pieņemtu pamatotu lēmumu, nav iesniegusi pati pieteicēja, jāatzīst, ka, pieteicēja lielā mērā pati ir vilcinājusi lēmuma pieņemšanas procedūru.

[16.4] Vienlaicīgi tiesa norāda, ka „atlīdzinājums" var būt gan finansiālā izteiksmē (atlīdzinājums naudā), gan tā dēvētā dabiskā restitūcija (*restitutio in integrum*), tas ir, tāda stāvokļa atjaunošana, kāda bija pirms tiesību aizskāruma. Tiesas ieskatā, atceļot atbildētāja lēmumu, tiek nodrošināta *restitutio in integrum*, proti, tiek atjaunots tāds stāvoklis, kāds bija pirms lēmuma, kas tiesas ieskatā ir pietiekama kompensācija. Tādēļ pieteikums daļā par morālā kaitējuma piedziņu ir noraidāms.

[17] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. pantu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Pieteicēja, iesniedzot tiesā pieteikumu, ir samaksājusi valsts nodevu Ls 10 apmērā, ko apliecina dokuments, kas atrodas lietas 9. lapā. Līdz ar to, tiesas pienākums ir piespriest no Šķilbēnu pagasta pašvaldības par labu pieteicējai viņas samaksāto valsts nodevu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126., 246.-251., 253. pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda:

L.S. pieteikumu par Šķilbēnu pagasta padomes 2006.gada 27.jūlija lēmuma (protokols Nr.11 § 8.2) un Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 28. septembra lēmuma Nr.13 6.&, ar kuru ir atstāts negrozīts Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmums Nr.3 „Par kompensācijas piešķiršanu *H.B.*", atcelšanu, par labvēlīga administratīva akta izdošanu, par materiālo zaudējumu Ls 100 un morālā kaitējuma Ls 500 atlīdzinājumu apmierināt daļēji.

Atcelt Šķilbēnu pagasta padomes 2006.gada 27.jūlija lēmumu (protokols Nr.11 § 8.2) ar tā pieņemšanas dienu.

Uzdot Šķilbēnu pagasta pašvaldībai viena mēneša laikā no šī Sprieduma spēkā stāšanās atkārtoti izskatīt *L.S.* 2006.gada 29.maija iesniegumu un pieņemt tiesību normām atbilstošu lēmumu.

Atcelt Šķilbēnu pagasta padomes 2006. gada 28. septembra lēmumu Nr.13 6.&, ar kuru ir atstāts negrozīts Šķilbēnu pagasta Zemes komisijas 1996. gada 22. janvāra lēmums Nr.3 „Par kompensācijas piešķiršanu *H.B.*".

Pārējā daļā prasījumu noraidīt.

Uzlikt pienākumu Šķilbēnu pagasta pašvaldībai atmaksāt *L.S.* tās samaksāto valsts nodevu Ls 10 apmērā.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2008.gada 9.maijā.

Tiesnesis */paraksts/* Dz.Melbārdis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnesis_____ Dz.Melbārdis
Rīgā, 2008.gada 9.maijā.